

nar koji pripada drugoj generaciji ezula. Autor je zbirki pjesama te brojnih romana i pripovjedaka. Nirvana Beltrame Ferletta (293-294) je pjesnikinja i spisateljica koja djeluje u Rijeci. Predstavljanje riječkih autora završava svestranom Laurom Marchig (295-310), pjesnikinjom, spisateljicom, novinarom, dramaturginjom, autoricom eseja, prevoditeljicom kazališnih tekstova, kreatoricom internetskih kolumni na dijalektu, umjetnicom i aktivisticom.

Završavajući drugi dio studije, autorice kritičkim prinosom fįjumanologiji (311-314) predstavljaju kako je rad brojnih kulturnih institucija, ali i djelovanja pojedinaca, utjecalo na očuvanje povijesne, kulturne i književne baštine talijanske zajednice u Rijeci i na Kvarneru.

U zaključnom dijelu knjige (315-321) Gianna Mazzieri-Sanković i Corinna Gerbaz Giuliano sumiraju povijest talijanske književnosti u Rijeci, čime opravdavaju svoj inicijalni interes za tom temom. Svojim su sveobuhvatnim radom svakako ostvarile ono što su naumile – otvoriti nove poglede na talijansku kulturnu baštinu koji će potaknuti nova istraživanja – te analizom uloge talijanske književnosti u očuvanju talijanskoga identiteta u Rijeci i na Kvarneru sigurno stvorile preduvjete da se i njihova imena u budućnosti ondje uvrštavaju.

Kosana Jovanović

Boro Stipanović, *Sjećanja i bilješke*, Valbandon: vlastita naklada, 2021., 114 str.

Monografija *Sjećanja i bilješke* Bore Stipanovića svojevrsan je *hommage* jednom vremenu, gradu te naposljetku i osobi. Na sto četrnaest stranica ove monografije autor je dao prikaz novije povijesti, osvrnuo se na političke pojmove, ali i polemike. Osim što je prikazao brojne činjenice, iznio je i vlastita sjećanja iz novije povijesti.

Shodno tome, Stipanović upravo sa „sjećanjima“ započinje pisanje monografije, što je ujedno i naziv prvoga poglavlja (5-7). U njemu iznosi osobne misli što za njega predstavljaju sjećanja i što je sjećanje uopće. U poglavlju „Impresije o socijalizmu u samoupravnom socijalizmu“ (8-32) autor razmišlja o socijalističkim zajednicama općenito, od SSSR-a do Jugoslavije. Osvrće se i na dominaciju diktature kapitala unutar kapitalizma, ali i na diktaturu socijalističkoga kapitala unutar socijalizma. Saznali smo ponešto i o sukobu

Tito – Staljin 1948. Stipanović piše i o prvom radničkom savjetu na tlu Jugoslavije 1949. te je posebnu pozornost obratio na Ustave iz 1944. (četiri ustavna akta), 1963. i 1974. te na Zakon o udruženom radu (ZUR) iz 1976. Poglavlje zaključuje informacijama o Pokretu nesvrstanih te o ekonomskoj krizi osamdesetih godina 20. stoljeća. U trećem poglavlju, „Nacionalizam i samoupravljanje“ (33-39), autor pokušava objasniti spregu između te dvije ideologije, navodeći razlike i sličnosti. „Višepartijski sustav i demokracija“ (40-42) govori o novom pravnom sustavu u devedesetima, koji je dobio i nove demokratske mogućnosti i nove političke stranke.

O samim devedesetima više saznajemo u narednom, petom poglavlju, „Rat za oslobađanje slobodnih nacionalnih država ili rat za nacionalistička prava i slijepu naklonost svjetskom kapitalu“ (43-45). Potom se autorova sjećanja ponovno vraćaju nekoliko desetljeća unazad. Poglavlje „Marksisti i Savez komunista Jugoslavije“ govori o vezi između marksizma i partije, raspravljajući o marksističkoj teoriji i filozofiji te samim marksistima i njihovoj vezi s ondašnjom političkom ideologijom. Primjerice, saznajemo ponešto o tzv. praksisovcima i njihovom pogledu na jugoslavensko samoupravljanje. Cjelina „Materinski jezik, pravopisi, knjige i informacijskih sustavi“ (54-58) posvećena je lingvistici – Stipanović se osvrće na jezik u povijesti i danas u svijetu i na našim prostorima. Poglavlje „Bibliotečno-informacijski sustav“ (59-67) posvećeno je knjižnicama, programima COBISS i CROLIST. Poseban je naglasak stavljen na Sveučilišnu knjižnicu u Puli, koje je Stipanović bio dugogodišnji ravnatelj.

Nakon nekoliko općih poglavlja, autor ulazi malo uže u povijesne teme. Shodno tome, u poglavlju „Emigranti – ljudska bića čije je ime broj“ (68-70) razmatra migracije kroz povijest. U desetom poglavlju (71-77) saznajemo nešto više o jednom akteru migracija – Josipu Crnoboriju. U idućem poglavlju (78-84) autor veću pozornost posvećuje Antoniju Smaregli, gdje saznajemo važne informacije o tom pulskom skladatelju. Sljedeća poglavlja govore više o Smareglinom glazbenom stvaralaštvu. „Metropolitan Opera New York“ (85-96) govori o putu Smareglie u ondašnju muzičku metropolu svijeta, gdje je osnovana i Muzeološka zbirka Antonija Smareglie. O samoj zbirci saznajemo više u trinaestom poglavlju (91-94), poglavlje „Istraživanje arhiva i tiska New Yorka iz 1890-ih“ (95-108) govori o autorovu istraživanju koje je proveo u New Yorku da bi se saznalo nešto više o tamošnjem životu Smareglie. Čitatelju kroz tekst postaje sve jasnije da je upravo Stipanović zaslužan za revitalizaciju umjetničkoga stvaralaštva skladatelja i kompozi-

tora Smareglie. Posljednje poglavlje ove monografije, „Generacije u iluzijama individualizma i društvenim vrijednostima“ (108-109), govori o povezanosti generacija od Hemingwaya i Krleže do današnjih generacija koje stvaraju u različitim okolnostima. Autor zaključuje da je jedno svima zajedničko – tražnje za smislom života i njegovim vrijednostima.

Monografija *Sjećanja i bilješke* završava „Sadržajem“ (111) te biografijom Bore Stipanovića (112-114). Kao što je rečeno na samome početku, monografija je odraz jednoga vremena iz perspektive osobnih sjećanja autora, koje nerijetko tumači i kroz povijesne činjenice. Sjećanja na prošla vremena dovela su do sjećanja na zaboravljene osobe pulskoga i istarskoga kraja, čija imena imaju svjetsko značenje. Pritom autor prije svih misli na Antonija Smaregliu, kojemu je u monografiji posvetio nekoliko poglavlja. Ipak, o Smareglinu životu i opusu saznajemo više u prilogu koji dolazi uz ovu monografiju. Riječ je o monografiji Bore Stipanovića *Antonio Smareglia: Il Vasallo di Szigeth – Sigetski Vazal. Metropolitan opera, New York 1890.* (Pula 2021.) kraćega sadržaja, koja je posvećena Antoniju Smaregli.

Igor Jovanović

Robert Buršić, *NK Istra Tar – Torre 1968. – 2018.: 50 godina mladosti / 50 anni di giovinezza*, Tar: Turistička zajednica Općine Tar – Vabriga, 2019., 151 str.

Monografija *NK Istra Tar – Torre 1968. – 2018.: 50 godina mladosti / 50 anni di giovinezza* Roberta Buršića prati razvoj nogometa u Taru i njegovoj okolici otkad je nogometni klub osnovan u ljeto 1968. do 2018. Objavljena je 2019. kao rezultat autorova višegodišnjega istraživanja povijesti nogometa u Taru. Popraćena je brojnim fotografijama, biografijama i sportskim analizama. Pojedini su dijelovi pisani dvojezično, na hrvatskom i talijanskom jeziku.

Pod naslovom „Pedeset godina mladosti / 50 anni di giovinezza“ (10-13) predsjednik NK Istre Đankarlo Žužić prisjeća se starijih generacija igrača, trenera, sportskih djelatnika i radnika zbog kojih klub živi već pola stoljeća. Poglavlje je pisano na hrvatskom i na talijanskom jeziku. Drugo poglavlje „Ili limena glazba ili nogometna lopta / Gli ottoni o il pallone“ (14-15) govori o zanimljivoj podjeli u Taru na nogometaše i glazbenike. Buršić naglašava